

Joziah Thayer: Jak Světová banka a MMF zničily Jemen

infokuryr.cz/n/2023/02/24/joziah-thayer-jak-svetova-banka-a-mmf-znicily-jemen

kuryr

24. února 2023

Když je řeč stříbrná, ticho je zlato (jemenské přísloví)

Podle zprávy Světové banky z roku 2009 má Jemen „světová“ ložiska zlata a Světová banka je „překvapena“, že se v zemi ještě nevytěžilo velké množství zlata. Zlatý důl Al Hariqah v Hajjah v Jemenu prokázal ložiska zlata v hodnotě více než 5 miliard dolarů při dnešní ceně zlata a mohl by ročně vyprodukovat 200 000 uncí zlata. Společnost ze Spojených arabských emirátů se sídlem na Kajmanských ostrovech s názvem Thani Dubai Mining a Cantex Mine Development, kanadská společnost, získala práva na průzkum a těžbu zlata v Hajjah v roce 2009. 90stránkový dokument s názvem Yemen Mineral Sector Review podrobně katalogizuje obrovské nerostné bohatství Jemenu, a zlato je jen jedním z nerostů vyhledávaných na mezinárodních trzích po celém Jemenu. V roce 2009 těžilo nerostné suroviny v Jemenu celkem 16 společností a 13 z nich vlastní Saúdové nebo Spojené arabské emiráty, které mají kanceláře v daňových rájích, jako jsou Britské Panenské ostrovy, Kajmanské ostrovy a Hong Kong. Jedna těžařská společnost, Ansan Wikfs, je pozoruhodná velkými plochami půdy, na které má nároky v

Jemenu a Súdánu. Ansan Wikfs se snaží vystupovat jako jemenská těžařská společnost, ale je jen krycí společností na Kajmanských ostrovech vlastněnou společností Shaher Trading Company, kterou založil zesnulý jemenský miliardář Shaher Abdulhak.

V roce 2009 Světová banka v přehledu jemenského nerostného sektoru jasně uvedla, že „povstání“ Houthiů v severním Jemenu představuje hrozbu pro těžbu v zemi, protože investorům poskytlo špatný obraz o zemi. Dokument také uvádí, že přístup ke zdrojům na kmenových územích může být obtížný.“ O dva měsíce později, když obyvatelé Sadahu protestovali proti tomu, aby vláda zastavila vaření plynu v severních vesnicích, Jemen a Saúdská Arábie zahájily operaci Spálená země. V rámci této vojenské akce zaútočily jemenské pozemní síly na pevnosti Houthi po celém severním Jemenu a saúdské letectvo bombardovalo kmenové vesnice neúnavnými nálety.

Jemen má velkou šíitskou populaci, která byla pobouřena Salehovým rozhodnutím společně provést operaci Spálená země se Saúdskou Arábií na šíitských kmenových územích. Operace nedokázala zastavit hnutí za obrození Houthiů, vysídlila přes 50 000 šíitských muslimů a zabila přes 8 000 civilistů. Operace Spálená země je jedním ze skutečných počátků konfliktu v Jemenu, protože rozzlobila kmenové komunity v západním Jemenu, které dlouho podporovaly prezidenta Saleha a Jižní separatistické hnutí. Obě skupiny odpověděly tím, že se spojily s Húsíy a vyzvaly jemenský lid, aby se sjednotil a postavil se proti Salehovu režimu. V následujícím roce propukly v Jemenu střety mezi věrnými Sálihem a nově vytvořenými opozičními silami. Jižní separatisté bojovali s AQAP v jižním Jemenu, zatímco Húsíové bojovali s loajálními Saleh mimo Saná.

Saleh vytvořil nestabilní ekosystém Jemenu poté, co povstal z popela občanské války v Jemenu na konci 70. let. Sáliho vláda pracovala na rozvoji ropného a plynárenského sektoru v Jemenu ve snaze znovu vybudovat zemi po desetiletích občanské války. Změny vedly k ekonomickému oživení a proměnily Jemen v petrostát až do počátku 21. století, kdy produkce ropy v Jemenu poklesla. Saleh během

posledních dvaceti let používal ropu jako politický vyjednávací čip, aby si zajistil kontrolu. Když ale Jemenu došla ropa, Saleh začal ztrácet moc a už nemohl nabízet lukrativní snižování ropy politikům v Saaně, kmenovým vůdcům ani jižnímu separatistickému hnutí.

Více než 70 % výnosů z ropy bylo použito na rozvoj státních institucí a platy státních zaměstnanců, tj. nafta financovala stavbu školy a šeky pro učitele. Světová banka podpořila sociální fond zřízený s cílem osvobodit jemenské obyvatelstvo od dotací na pohonné hmoty a zahájit sociální programy pro školení lidí v zaměstnáních s vysokou poptávkou, jako je stavebnictví, strojírenství a hornictví. Do roku 2010 Světová banka plně financovala státní investiční fondy a ovládala většinu populace vlastníma rukama. Světová banka věděla, že kdyby náhle přestala financovat suverénní investiční fond, obyvatelé Jemenu by byli naštvaní. Dokument Světové banky to jasně uvádí

Jemenská revoluce důstojnosti

Jemenská revoluce důstojnosti začala v lednu 2011 a skončila v únoru 2012. Povstání bylo součástí arabského jara a přilákalo odhadem 12 000 demonstrantů. Demonstrace zabily 2 000 občanů a stovky zranily, včetně děsivé události v roce 2011, kdy prezident Saleh nařídil Republikánské gardě ostřelovat protestní tábor na náměstí Change a zabil desítky lidí. Prezident Saleh nařídil Republikánské gardě ze střech, aby sestřelila skupinu protestujících studentů opouštějících Velkou mešitu po pátečních modlitbách ostrými kulkami a jedovatým plynem. Přepadení zabilo 52 lidí a zanechalo 40 % z 32 přeživších s poškozením mozku a poraněním horní části těla.

Masakr na náměstí Change Square přiměl vysoké členy republikánské gardy k odchodu ze Sálihova režimu, včetně Aliho Moshena, který byl dlouho považován za druhého nejmočnějšího muže v Jemenu. Moshen po masakru na Change Square veřejně prohlásil: „Budeme chránit demonstranty“. Saleh se zavázal

odstoupit po 10 měsících protestů a 33 letech u moci. Jemenská revoluce důstojnosti pokračovala navzdory Salehovu slibu odstoupit, protože lidé chtěli Saleha zatknout za jeho korupční zločiny a porušování lidských práv.

Saleh rezignoval poté, co podepsal v Rijádu dohodu zprostředkovanou Organizací spojených národů, kterou odvysílala saúdskoarabská státní televize Al Arabia News. Před podpisem vysílaným v televizi král Abdalláh ze Saudské Arábie oznámil: “Prohlašuji, že se obrací nová stránka v historii Jemenu.” Dodal: “Saúdská Arábie zůstane nejlepším podporovatelem Jemenu”. Ve skutečnosti Saleh souhlasil s rezignací poté, co bomba umístěná v mešitě prezidentského paláce explodovala, když byl uvnitř. Útok málem připravil Saleh o život, protože utrpěl popáleniny na 40 % těla, poranění hlavy a vnitřní krvácení.

Bývalý ředitel CIA John Brennan, Obamův asistent prezidenta pro vnitřní bezpečnost a boj proti terorismu, se setkal s prezidentem Salehem o dva týdny později v červenci 2011 v saúdskoarabské nemocnici. Brennanová údajně naléhala na Saleha, aby splnil svůj slib a dodržel dohodu o vystoupení vyjednanou GCC. Teď jsem nesledoval nemocnici v Rijádu. Ale není logické předpokládat, že Brennanová dala Salehovi ultimátum, které mělo hodně společného s bombardováním, které přežil před týdny, a se Salehovým slibem odstoupit?

Organizace spojených národů, Rada pro spolupráci v Perském zálivu a pět stálých členů Rady bezpečnosti podpořili dohodu o předání moci, jejímž cílem bylo přepsat jemenskou ústavu, sesadit šíitu Zajdí Sáliha a nahradit ho sunnitským Mansúrem Hádím. Propaganda v Rijádu v královském paláci Al-Yamama 23. listopadu 2011, kdy Saleh „podepsal“ dohodu živě v saúdských státních médiích, měla dodat dohodě pro Jemence a mezinárodní společenství pocit legitimacy. Dohoda dala Salehovi a jeho rodině imunitu vůči jakémukoli stíhání, výměnou za to, že odstoupí a předá moc svému viceprezidentovi Hadimu. Hadi nebyl pro Jemence nikdy dobrou

volbou, jako viceprezident Jemenu od roku 1994 se podílel na zločinech Salehova režimu. Bývalý zvláštní vyslanec OSN pro Jemen Jamal Benomar sice připravil dohodu o sesazení Saleha a jeho nahrazení Hádím. V článku, který napsal pro Newsweek na začátku roku 2021, je Benomar potěšen, že vyjednal dohodu o převodu moci a dokonce si vybral místo konání. Hadi složil přísahu v jemenské Sněmovně reprezentantů poté, co obdržel více než 6 milionů hlasů ve volbách, ve kterých jako jediný kandidoval.

V květnu 2014 MMF a jemenská vláda jednaly o půjčce 560 milionů USD, o kterou Jemen požádal, aby podpořil svůj rychle se zmenšující státní investiční fond. K zajištění dohody prezident Hadi souhlasil se snížením dotací na pohonné hmoty o 20 % až 40 % v postupné vlně škrtů, která měla začít v říjnu 2014. Státní investiční fond financoval dotace na pohonné hmoty a byl založen Světovou bankou v roce 1996 na pomoc nejchudším komunitám Jemenu. Jemen byl v zoufalé situaci, protože lidé byli čím dál tím více nespokojeni s Hadiho vládou, která se obrátila na MMF o finanční podporu, když Světová banka už nemohla pomoci. Hodnotící dokument Světové banky z roku 2010 ukazuje povědomí o sociálních nepokojích, které by nastaly, kdyby byly dotace na pohonné hmoty drasticky sníženy, natož kdyby byly dotace na pohonné hmoty odstraněny úplně. MMF tlačil na jemenskou vládu, aby snížila dotace na pohonné hmoty s předstihem, což vyvolalo nepokoje v jemenských ulicích.

Felix Arabia se stává neúspěšným státem

V červenci 2014 jemenská vláda zvýšila ceny benzínu o 60 % a nafty o 95 %, aby uklidnila Mezinárodní měnový fond (MMF), který vyzval Jemen, aby ukončil program dotací na pohonné hmoty a zvýšil ceny pohonných hmot, aby se vypořádal s rostoucím dluhem. země, která se od jemenské revoluce důstojnosti v roce 2011 zvýšila. Rozhodnutí o zvýšení cen pohonných hmot vedlo k tomu, že stovky tisíc demonstrantů zaplavily ulice Saany. Ceny pohonných hmot dramaticky vzrostly, takže přeprava chleba přes noc je o 20 % dražší. Jemenští farmáři, kteří tvoří 60 % populace, si nemohli

dovolit palivo pro provoz svých strojů, což má za následek rozsáhlou nezaměstnanost a neplodné trhy. Jemenští civilní pracovníci, kteří tvoří páteř země a sahají od stavebních dělníků a inženýrů až po lékaře a učitele, přestali dostávat mzdy v lednu 2014. Klíčový rozdíl mezi jemenskou revolucí důstojnosti v roce 2011 a protesty, které zasáhly zemi v roce 2014, spočívá v tom, že lidé, kteří protestovali v roce 2014, nebyli jen mladí, chudí nebo marginalizované komunity v Jemenu, které byly v revoluci Saana a které otřásly jejich důstojností.

Snížení dotací na pohonné hmoty by mělo být podpořeno sociálními programy pro osoby závislé na těchto dotacích. Od roku 2014 jemenská vláda neprovedla žádné škrty v dotacích na pohonné hmoty a nedokázala zavést to, co Světová banka nazývá programy záchranné sítě. 1. ledna 2014 byly splatné platby za půjčky poskytnuté Světovou bankou Jemenu a země potřebovala pomoc se zaplacením poplatků za půjčku. SwF potřeboval více peněz, aby je mohl rozdělit mezi 5 milionů Jemenců, kteří jsou nyní do programu zapsáni. Aby toho nebylo málo, Světová banka, Evropská komise a Rozvojový program OSN, které vytvořily a financovaly SwF, nedokázaly pomoci Jemenu vytvořit sociální programy určené k poskytnutí záchranné sítě pro nejzranitelnější jemenské komunity. SwF se rozšířil ze 100 000 Jemenců v roce 1996 na více než 1 milion v roce 2000. Podle Jemenské zprávy o hodnocení chudoby 2007 (PDF) Rozvojového programu OSN šlo 77 % dotací na pohonné hmoty rodinám nad hranicí chudoby a pouze 13 % rodinám s chronicky nízkými příjmy.

Světová banka zajistila půjčky pro státní investiční fondy od britského ministerstva pro mezinárodní rozvoj, amerického Institutu pro obranné analýzy a Rozvojového programu OSN, abychom jmenovali několik mezinárodních dárců. Reformy SwF zaměřené na pomoc lidem žijícím v chronické chudobě zaujaly také Světový potravinový program, který od roku 2009 úzce spolupracuje s programy potravinové pomoci SWF. Hodnotící dokument Světové banky z roku 2010 podrobně popisuje, jak měla jemenská vláda v letech 2010 až 2014 provádět postupné škrty.

Když Jemen koncem roku 2014 začal ztrácet kontrolu, Húsíové byli na pokraji dobytí Adenu, když Hadi a členové mezinárodně uznávané vlády uprchli do Saúdské Arábie. Krátce poté, co Hadi dorazil do Rijádu, Rada bezpečnosti OSN pro spolupráci v Zálivu (GCC) schválila rezoluci vyzývající k blokádě Jemenu a opravňující GCC vést válku proti Húsíům a AQAP. Rezoluce konkrétně uvádí, že zabezpečení námořních cest kolem Jemenu je životně důležité pro mezinárodní obchod a Rada bezpečnosti OSN se obává, že nestabilní Jemen ohrozí bezpečnost na Arabském poloostrově.

Podle mezinárodního práva je blokáda nezákonná, pokud negativní dopad na civilisty převáží bezprostřední vojenský přínos embarga. Nabízí se otázka, proč orgán zřízený k ochraně národů před mocnými, přehnaně agresivními protivníky dokáže udržet blokádu Jemenu osm let. Rada bezpečnosti OSN si je dobře vědoma humanitární krize v Jemenu a od zásahu vedeného Radou pro spolupráci v Zálivu informovala o nevybíravém bombardování civilních oblastí. OSN nejen zavírá oči před válečnými zločiny v Jemenu a toleruje válečné zločiny v Jemenu.

ZDROJ

PRO

PRÁVO RESPEKT ODBORNOST

Sdílet: